

Izhaja trikrat na teden vsaki Torek, Četrtek in Soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued tri-weekly every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

EDINOST

OD BOJA DO ZMAGE

VINCIT OMNIA VERITAS

SI DEUS NOBISCUM QUIS CONTRA NOS

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloja tlači

ŠTEV. (No.) 41.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 6. APRILA 1922.

LETO (Vol.) VIII.

ANGLIJA ZA GOSPODARSKO KONFERENCO.

London, 4. aprila. — Angleški ministriški predsednik Lloyd George, je danes zahteval pred državno zbornico, da naj Anglija napne vse svoje sile, da se pozove vse narode sveta na skupno gospodarsko konferenco v Ženovo. Edino vspehi gospodarske skupne konference, bojo rešili Evropo popolnega finančnega propada, meni Lloyd George. Čas je, da pozabimo na svoje bivše sovražnike nemce. Vojska je minula in prišel je čas za resno spravo, da bodo narodi zopet živeli v slogi in prijateljstvu. In ako dosežemo to, bo glavno delo rešeno in za nadaljno skupno delovanje bomo imeli odprto pot. Tako govori Lloyd George, ki slovi po svetu, kot najbolj zviti in prefrigani evropski diplomat sedajnega časa.

Gospodarska konferenca za katero se posebno ogreva Anglija, bi v resnici bila koristna za vse evropske države. Vprašanje je le, s kakimi načrti bo prišla na to konferenco Anglija in Francija? Ako mislite, da je zaslужniti manjše države in premagance, potem je sploh boljše, da se ne vrši, ker stvar vsevala ne bo, ako ne bo započeta na pošten in pravični podlagi! Ako se bodo sestali, kot prijatelji, ni nikakega dvoma, da bi njih delo ne rodilo dobrega sadu. Nasprotno pa, če se bodo sestali kot sovražniki s srdom v svojih srcih, tedaj zastoj vsak njih korak in škoda za vsako minuto časa, ki ga bodo porabili na tej konferenci, ker edino medsebojna ljubezen je tista sila, ki gradi mostove med sovražniki vseh vrst.

POLOŽAJ NA IRSKEM.

Po zadnjih poročilih, ki prihajajo iz Irske, postaja nezadovoljnost večja in večja vsaki dan. Vojaki zapuščajo vladno armado in se v tisočih pridružujejo irski republikanski armadi. Zadnje dneve so vojaki republikanske armade zaplenili ogromne zaloge municije in raznega orožja. Kakor trdijo, imajo dovolj orožja na republikanski strani, da se oboroži armada 20 tisoč mož.

Irski republikanski vodja De Valera še vedno nadaljuje politični boj proti angleški nadvladi in trdovratno vstraja na stališču, da Irska mora postati popolnoma neodvisna samostojna država. Nepristranski opazovalci prerokujejo, da bo izbruhnila na irskem krvava civilna vojna in v teh trenutkih bo odločila usoda, ali naj postane Irska prosta in popolnoma neodvisna od Anglije, ali pa bo morala ukloniti angleškemu nadgospodstvu. Najbrže pa bo tudi tukaj: "kjer se prepričala dva, tretji dobiček ima." In ta tretji bo Anglija, ki bo zaslužila uboge Irce medtem, ko se bodo sami lasali.

JUGOSLOVANSKI POŠTI V SPOMINSKO KNJIGO.

Ni dolgo tega, kar je šlo nekaj slovenskih dolarjskih princev v "špekamro", da prespe mačka, ki so ga dobili pri veseljačenju s pokradenimi ameriškimi dolarji. Veliko več itak niso dobili, kakor za enega poštenega mačka prespat, najbrž zato ne, ker v Jugoslaviji še ministri več ne poznajo sedme božje zapovedi, tem manj uradniški proletarci. Zato se ni čuditi, če zdaj ameriška denarna pisma, tudi registrirana, niso nič bolj varna, kot prej. Z drugimi besedami, tisti dolarjski principi, ki so pod ključem niso bili edini, ki so imeli nepremagljive skušnjave po ameriških dolarjih. Morebiti je taceh, ki ta hvaležni kšeft v imenu Njegovega Velikanstva kralja, še naprej peljejo, več, kot onih, ki so si svoje dolge prste osmodili. Mi imamo dokaze v rokah, ne samo, da se navadna denarna pisma niso dostavila, adresantom, ampak da so tudi registrirana zgrešila pravi žep, da, naznanjen nam je bil celo slučaj, da čak ni bil dostavljen. Če jugoslovanski poštni dolgooprtnosti mislijo, da bomo mi h temu molčali in jih še nadalje zalagali z našimi teško prisluženimi dolarji, da bodo oni na naš račun kolo plesali in z našim denarjem mazali pete, se britko motijo. Bodi jim tukaj javno in na ves glas povedano, da niti enega registrirano poslanega dolarja ne bomo pustili v tatiškem žepu kakega jugoslovanskega poštarja. Zapomnite si to! Vi pa rojaki širom Amerike, kakor hitro zveste od doma, da se vaša registrirana denarna pošiljatev ni dostavila, nam takoj javite, na kar vam bomo dali navodila, kaj vam je storiti, da se bo dostavila in dotični, ki ne poznajo razločka mej mojim in tvojim, odstavili. Pred pošiljanjem denarja v neregistriranih pismih vas pa kar najbolj svarimo, ker je nemogoče krivca dobiti. — Vboga Slovenija kam si prišla! Nekdaj si bila zaslužnjena, a si veljala v svetu vsaj kot dežela poštenega, vernega ljudstva, danes te je do mozga korumpirana tatinska druhal, ki hoče biti tvoja voditeljica, pred svetom še ob to dobro ime spravila.

BANDITI USTAVILI VLAK.

Poughkeepsie, N. Y. — Zadnje nedeljo jutro je ustavilo nekako 40 banditov poseben vlak, ki je vozil iz New Yorka v Chicago. Banditi so bili oboroženi s puškami in samokresi. Ko so ustavili vlak so prisilili vlakovodjo, da je odpel lokomotivo in isto odpeljal nekako eno miljo od vlaka. Tam so ga stražili toliko časa, da so ostali izvršili svoj namen pri katerem so seveda imeli pošteno smolo. Banditi so mislili, da je bil to vlak, ki zapusti vsak dan New York nekako o polnoči, ki prevaža denar in svilo. Ko so preiskali nekako 6 železniških vozov, so prišli na sled, da je to vlak ki je peljal

JUGOSLOVANSKE NOVICE.

Dobički kapitalistov. Češka obrtna banka izkazuje za preteklo upravno leto 22 milijonov čsl. kron čistega dobička ter bo izplačala dividendo 32 čsl. kron za delnico, t. j. 8 odstotkov. Z njo spojena Gospodarska banka ima čistega dobička 8.371.000 čsl. kron in bo izplačala 48 čsl. kron na delnico, t. j. 12 odstotkov.

Za šolske vlake prosijo starši v Slavoniji, ki pošiljajo svoje otroke v šole v Osijek. Svojo prošnjo utemeljujejo s tem, da morajo biti otroci, pomešani z drugimi potniki, dan na dan priča raznim ostudnim in surovim pogovorom in prizorom. — na to bi moral misliti tudi pri nas.

Wranglovci pojdejo! Spricho nestetih pritožb o Wranglovih obmejnih čet je finančni odbor na svoji seji dne 16. marca sklenil, da se zloglasni Wranglovci odpuste, obmejno službo pa prevzemo zopet finančni stražniki, ki so že pred prihodom Wranglovcev vestno vršili svojo službo. — Tako je ševeda sklenjeno. Od sklepa do izvršitve pa je v mali Jugoslaviji silno dolga pot. Bomo videli, če bodo res nehala wranglovska nasilja na naših mejah.

Zadružništvo v Jugoslaviji. Vseh zadrug v naši državi je krog 5000 s 600.000 člani. Med temi je na Slovenskem 794 zadrug s 154.104 člani in z 1.820.699.737 K prometa. — Tako "uradna" statistika, ki ji pa ne gre vera.

Ponesrečen železničar. Strojvodja Jarh Avgust se je peljal v Rim. Toplice domov. Ker je bil voz prenatlačen, je stopil na stopnice. Na nekem ovinku pa je izgubil ravnotežje in padele pod vlak. Odrezalo mu je obe nogi.

Pobijanje draginje. Trgovca Janka Šumrada v Ložu je pristojno okrajno sodišče obsodilo na 4 dni zapora in na 1000 Din globe, ker v svoji trgovini ni imel označenih cen.

Cerkveno odlikovanje. Gospod Radoslav Silvester, posestnik in trgovec v Vipavi je bil povodom 80 letnice svojega rojstva odlikovan od papeža z zlatim zaslužnim križcem "pro ecclesia et pontifice." Gospod Silvester je dopolnil 80 let dne 3. decembra 1921 in je še popolnoma čil. Odlikoval ga je še pokojni papež, Benedikt XV., z odlokom od 12. jan. 1922. — En sin odlikovanca služi kot nadučitelj v Boh. Bistrici, drugi pa je poslovodja I. ljub. del. konsumnega društva v Ljubljani. Na visoki odliki naše iskrene čestitke!

sladkor v Chicago.

Za izvršbo svojega namena so se temeljito pripravili. Vse telefonične žice so prerezali, tako da takojšna obvestitev oblastij bi bila sploh nemogoča.

RAZNE NOVICE.

PREDLOGA ZA POMOČ FARMARJEM.

Washington, D. C. — Te dni bo prišla na dnevni red predloga, ki bo zahtevala da se ustanovi Zvezna Državna korporacija s 500 milijonov dolarjev kapitalom. Glavni namen te zvezne korporacije bo, nuditi farmarjem posojila pod posebno ugodnimi pogoji na daljše obroke. Predloga bo predložena po demokratičnem senatorju Simmons iz North Carolina.

STRELA UDARILA V OLJNATI TANK IN POVZROČILA STRAŠNO EKSPLOZIJU.

Sapulpa, Okla., 4. aprila. — Trije največji oljnati tanki, ki so bili last od Sapulpa Refining Co., so eksplodirali včeraj, ko je v enega izmed njih udarila strela. Tanki so vsebovali baje nad 170 tisoč galonov olja. Olje se je vžgalo in bil je strašni požar, ki je vničil vse, kamorkoli je seglo plavajoče goreče olje.

V IOWA ŽE SADIJO KROMPIR.

Zadnji teden so pričeli po Državi Iowa saditi krompir. Kljub temu, da jih vremenski opazovalci opozarjajo, da je zemlja še premrzla, farmarji hite s svojim delom naprej. Bomo videli, kateri bo imel prav.

REKA WABASH NARAŠČA.

Terre Haute, Ind., 4. aprila. — Reka Wabash narašča in je včeraj dosegla 21 čevljev. Bregovi so visoki 23. čevljev in če bo naraščanje reke nadaljevalo s hitrostjo, kakor je zadnji teden, je velika nevarnost pred poplavo tukajšnje okolice.

PORTUGALSKI LETALCI NA POTU ČEZ ATLANTIK.

Las Palmas, Kanarsko otočje, 3. aprila. — Portugalski letalci so včeraj zapustili tukajšnjo postajanko in so na potu proti Kaporskemu otočju. Letalci so namenjeni v Rio Janeiro, v Južno Ameriko.

IZ DELAVSKIH KROGOV.

PREMOGARSKA STAVKA.

Sedaj, ko je zavladala tihoča po premogorovih, ko je premogar odložil svoje orodje, se širijo vsakovrstne novice med javnostjo. Kongresniki se oglašajo in vabijo premogarje in lastnike na skupna posvetovanja. Tako se bo govorilo par tednov če ne par mesecev. Premogarji, pa bodo sedeli brezposelni in čakali rešitve. Ali ni bilo dovolj časa zadnja dva meseca, ko so vsi ti gospodje v kongresu znali, da bo stavka neizogibna? Da vedeli so, pa kaj njim za ubogega premogarja, da le oni sede na mehkih stolčkih in, da dobivajo stotake dnevno za svoje delo, drugo jim je deveta brigada. Koritarstvo se je zajelo v vse panoge človeške družbe in bedak je kdor danes vrjame sladkim obljubam in praznim frazam, ki jih mečejo razni politiki okrog sebe. Dobro zavite fraze mečejo okrog sebe zato, da bodo ob času raznih volitev slepili ljudstvo in se bahali, delovali smo za vaše koristi itd. Toda, delavstvo ti pazi na te dogodke in potem ko pride čas, obračunaj z ljudmi, ki te samo vodijo za nos in se norčujejo iz tebe.

Premogarske stavke bo konec tedaj, ko bo lastniki izpraznili svoje zaloge premoga, ko ga bodo prodali za lep dobiček, katerega jim je nakopal premogar za sramotno plačo. Potem bodo pripravljeni govoriti šele o spravi, a preje težko in velik čudež bo, ako bodo!

LETOŠNJI DOHODNINSKI DAVKI MNOGO MANJŠI KOT LETO PREJ.

Izkaz iz več držav kaže, da je dohodninski davek, ki so ga plačali državljani in prebivalci Združenih Držav za zadnje leto 1921. nižji, skoraj za celih 40 odstotkov, kakor za leto 1920. Dokaz, da je bil zaslužek toliko manjši, kot leto poprej.

— To dela tvoj katoliški časnik. — Mu ne boš pokazal nekoliko svoje hvaležnosti ta mesec?

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Vžerajšne cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 kron \$ 1.90	50 lir \$ 3.10
1,000 kron 3.70	100 lir 5.75
5,000 kron 17.50	500 lir 27.00
10,000 kron 34.00	1000 lir 54.00

Za pošiljate v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potem kabla ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST" Chicago, Ill.
1849 West 22nd Street

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Slovenian Franciscan Press

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Tri-Weekly by

SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

K dvoboju mej "Glasilom" in "Prosveto."

Zadnje dni sta se Glasilo in Prosveta malo zlasala. Glasilo je na račun Prosvetarjev napisalo, da so s svojim udrinjaljem po veri pomnožili samomore, razporoke in druge protipostavne pregreške. Prosvetarji pa niso voljni te cehe plačati. Po nekem K. T. B. so z drznostjo, ki spominja na kopniškega stotnika, protestirali proti temu "natolcevanju." Dotični člankar pravi, da je ta Glasilova trditev tako debela, da se jo lahko za lase potegne. Kot dokaz proti tej "debeli in dolgolasi" navaja K. T. B.: Ali ne veste, da se take tragedije odigravajo tudi mej katoličani? Z drugimi besedami povedano: Vera, oziroma brezverstvo, ne igra pri tem nikake vloge. Naj mi bo dovoljeno v to debato malo vmes poseči.

Veste kaj, Mr. K. T. B., ko bi vi mej pustnimi meteoriti kako tako spustili, bi imel zanj le dobrovoljen nasme, kakor za tisto Slovencevo o pustu, da se na švicarskih bankah tepejo za jugoslovanske krone in jih po sto dolarjev eno plačujejo. Bi si pač mislil, en kolofotar je malo zaplesal na Prosvetinem meteoritskem kornerju, kdo mu bo zameril, tudi šemē morajo imeti svoj dan. Če pa vi v resnem času in resni repliki kaj tacega trdite, je pa ta vendar malo predebela in predolgolasa oz. bolje predolgoušna. To vam hočem v naslednjem čokazati tako, da boste lahko prijeli.

Mr. K. T. B., ali veste, kaj je statistika? Ali veste, do kakih rezultatov glede verskega, oziroma brezverskega vpliva na omenjene žalostne pojave moderne družbe, je ona prišla? Če ne veste in ste resnici dostopni, vam bom pa jaz povedal.

Pred seboj imam statistične tabele o raznih tragičnih pojavih, ki so danes tako vsakdanji: O samomorih, razporokah, padanju rojstev, nezakonskih rojstvih itd. Koliko vedo te številke tistemu povedati, ki ne zatiska oči in ne maši ušes pred resnico, ampak ji je pripravljen naravnost v obraz pogledati in jo priznati, naj mu bo ljuba ali ne. Preglejva malo te tabele! Morda se vam bodo vendar oči odprle in boste spoznali, da je vaša debela in dolgolasa, oz. dolgoušna, mejtem, ko vam je Glasilov člankar eno povedal, kakoršne so vsi Jednotarji lahko veseli in ki jo mi pozdravljamo z: Vivant sequentes! Le še več takih!

Kaj pravi statistika glede samomorov?

V letih 1891-1893 je prišlo na en milijon prebivalcev samomorov:

Na Danskem	248	V Avstriji	163
Na Francoskem	225	V Belgiji	130
V Švici	221	V Italiji	56
V Nemčiji	212	Na Irskem	27
V Španiji	18		

Zakaj je tako velikanski razlôček n. pr. mej Nemčijo in Dansko na eni, ter mej Irsko in Špansko na drugi strani? Ali ne mislite, da je vera, oz. pomankanje vere, zadaj, kot glavni vzrok? Nemčija in Danska sti izvečje protestantski, Irsko in Španija skoro izključno katoliški. Protestantizem ves razcefran na znotraj, nima več veliko životvorne sile v sebi in dosledno tudi ne vpliva na ljudska srca. Zato protestanti tako pridno posegajo po moralnem orožju, da razbremene, vsaj kakor samomorniki mislijo, svoja obtežena srca. Katolicizem, enoten kakor je na znotraj, ima kljub mlačnosti in brezbriznosti tisočev, vendar še velikanski vpliv na ljudske mase. Milijoni in milijoni so še, ki iz vere žive in iz nje zajemajo moč, da morejo težek križ življenja nesti navzgor, za njim, ki je pred njimi nosil še težjega. To jih krepi in podžiga. Četudi padajo pod njim, morda še večkrat kot on, se vendar zopet dvignejo. Njegov zgled in sredstva, ki jim jih je dal na razpolago, jih dvigajo in podžigajo. Mr. K. T. B. verjamete vi to? Če ne preidiva k podrobnejši statistiki.

Povejte mi kako je vendar to, da je prišlo n. pr. na Bavarskem v letih 1891-1893 na en milijon protestantov 211 samomorov, na isto število katoličanov pa samo 97? Povejte mi, zakaj izkazuje statistika za Prusijo dva do trikrat več samomorov mej protestanti, kot mej katoličani? Za natančnejše in obširnejše podatke sem vam vedno na razpolago. Razložite mi zakaj! Isti narod, iste krvi, bistveno iste klimatične razmere, gmotne razmere protestantov v splošnem ugodnejše, število samomorov pa tako različno. Mi morete povedati zakaj? Ko bi se vi ne bali resnice in je s kolom ne pobijali, bi morali priznati, da je pri tem glavni vzrok verski vpliv, ki je pri katoličanih najmanj za sto procentov večji in močnejši, kot pri protestantih. Tisti, ki so toliko moža, da resnico priznajo, kjerkoli jo najdejo, naj jim je sicer draga ali ne, dajejo glede tega veri čisto drugačne, lepše spričevalo, kot vi, Mr. K. T. B.

Prof. Adolf Wagner sam pravi, da mu je ta kompliment veri šel težko iz peresa, a ga je statistični material prisilil do tega. Prof. Walter je očitno pribil: Najgloblji propad vere ima v številu samomorov najzanesljivejše merilo. Tudi vaš sodrug na prestolu češke republike Masaryk je mož, ki ne skriva prepričanja, do katerega ga je dovedlo znanstveno raziskavanje na tem polju, čeravno se rezultati nič kaj ne skladajo z njegovimi nazori o veri. On pravi, da je bil samomor v katoliškem srednjem veku — ki je bil po vašem mnenju v egiptovski temo zavrt — nekaj skraj nezaslišanega. V dobi renesanse in reformacije je že pogostejši. V osemnajstem stoletju se začne opazati neko bolešno nagnenje do njega. V devetnajstem stoletju je pa to nagnenje do samomora postalo splošno in močno. Ali ni s tem zadosti jasno povedal, da je vera najmočnejši zavrnica samomorov? Sicer se je pa o tem na drugem mestu še bolj naravnost izrazil. Govoreč o Angležih je konstatiral: "Angleški narod je veren, izobraženi nič manj, kot neizobraženi. Slostvo nj v nobeni deželi tako prepričano z verskim duhom, kot angleško. Bodi kristjan ali nekristjan, vsak spoštuje verske institucije in prepričanje, ki je milijonom državljanom sveto. Zato je tudi število samomorov veliko manjše, kot v drugih deželah, da, v primeri z drugimi deželami zelo majhno." Tedaj tudi protestantizem, če ima še kak vpliv na srca, kakor ga ima na Angleškem, zajezava samomore, seve da niti od daleč ne tako, kakor katolicizem,

tam, kjer je ljudem vera življenje in ne samo zunanja marka.

Mr. K. T. B. ali ste čuli, kaj pravijo ti možje o vplivu vere pri omejevanju samomorov? Pa ne mislite, da sem poklical za pričo same verske fanatike. Ne, namenoma ne! Če o drugih ne, vsaj o Masaryku veste, da ni kak zagrižen klerikalec, ampak nasprotno. Ali se vam na podlagi teh izjav, ki vam jih lahko pomnožim, že kaj odpirajo oči? Ali že kaj spoznavate upravičenost mojega očitka, da je vaša debela, ne Glasilova? Pa pojva še malo dalje! Dozdaj sem svoje trdil in podprl bolj glede vere sploh, le mimogrede tudi glede katoliške. Toda meni je še posebno na tem, da vam isto dokažem glede katoliške, ki je po vašem izmeju vseh najslabša, še pod turško. Jaz pa pravim, da je ravno katoliška vera izmeju vseh največ samomorov preprečila in jih še preprečuje. In to — ne ustrašite se — zlasti s svojo spovedjo, ki je po vašem farška iznajdba. Ko bi bila! Jaz bi bil bolj ponosen na to, kakor na svojega sobrata Bertolda Schwarza, ki je baje smodnik iznašel. Po pravici bi bil bolj ponosen na to iznajdbo, ker smodnik je že veliko ljudi pobil, spoved jim pa rešuje življenje, dušno in telesno, ker jim razbremenjuje srca in tako odganja misli na samomor. Ne verjamete tega? Če ne verjamete meni, verjemite takim, o katerih ne morete reči, da govore pro domo sua, da svojo robo hvalijo. Poslušajte nje kaj mislijo o spovedi, kot sredstvu zoper samomor.

Ena prvih kapacitet na polju statistike Dr. Georg pl. Mayr pravi v svoji socialni statistiki: "Že prvi moralni statistikarji, ki so se bavili z versko statistiko, so ravno gotove zunanje vstanove katoliške cerkve, posebno spoved, označili kot oviravno sredstvo samomorov" ... Medicinski statistikar Dr. Prinzing piše: "Katoličana spoved, ki se ji ne more tako lahko odtegniti, vedno znova vodi v naročje cerkve. Še versko brezbrizni ostanejo v nekem stiku z vero, ki najstrožje obsoja samomor. On veliko lažje razbremeni svoje obtežene srce, kot protestant." Enako lepo spričevalo dajejo spovedi, kar tiče samomor, statistikarji: W. pl. Herman Ad. Wagner, Durkheim in drugi, ki so se je sami prav tako bali, kakor vi Mr. K. T. B. Specijalist v statistiki glede samomorov, Osiander, ter švicarski statistikar Dr. Bonomi pravita, da so vsa druga sredstva proti manjši samomorov nedostatna, le moralni vplivi so zadosti močni, namočnejše je pa — spoved.

Slišite Mr. K. T. B., kako sodijo o vplivu vere, odnosno nevere, na samomor, možje, katerih vsak ima več v petah, kakor vi in vsa ameriško-slovenska rdečkarja skupaj, v glavi.

Če vam je drago, sem vam pripravljen postreči še s statističnim materialom glede tragičnih pojavov, kakor so razporoke, omejevanje rojstev itd. A povem vam, da bo rezultat za vas, oz. vaše tozadevno mnenje, prav tako katastrofalen, kakor glede vprašanja: Vera in samomor. Matematično in avtoritativno vam lahko dokažem, da v istem razmerju kot pojema vera, oz. bolj ljudje v veri, se množe razporoke, omejujejo rojstva in narašča hudobija vsake vrste. In nasprotno! Čim bolj si osvaja vera srca, tim bolj se manjša število takih obžalovanja vrednih slučajev. Zato pa kdor pobija vero, kakor jo vi, je delničar pri kompaniji: Vrag in lumparija. Vi rdečkarji ste pri tej kompaniji brez dvoma glavni delničarji. Če brezverec, kakor ste vi, ako ste in kolikor vas je prepričanih socialistov, ni lump, je to le srečna nedoslednost. Kajti če ni Boga in vi pravite, da ga ni, je tudi vest le odsekana veja. Človek brez Boga in dosledno brez vesti, je hujski kot zver, ker s svojim razumom lahko cepi svojo zverinsko naravo, da je še bolj zverinska.

Kolikor je poštenega v vaših vrstah, ker ne pravim, da ni ničesar, ni na vašem zelniku rastlo, on rodi le trnje in osat, ampak je iz dober narave, ki se ne da uničiti, ter ostankov vere, ki se tudi ne da tako hitro izruvati, kakor bi vi radi. Enako taki tragični slučajji, ki se žalibog dogajajo tudi v naših vrstah, dasi v zelo zmanjšanem številu, ne gre na račun vere, ampak na račun pomanjkanja vere in vesti. Kdor po veri in vesti živi in mu ta ni samo paradna obleka, pri tem boste zastoj iskali omenjenih tragičnih slučajev, samomorov, razporok itd, niti enega ne boste našli. Kdor pa ne, kdor je samo v krstni knjigi, kakor vi, tega mi ne štejemo za svojega, ta je vaše gore list in vse njegove lumparije gredo na vaš račun, ako ste mu vi vero vzeli in vbili vest, kakor ste ju v resnici tisočim. Zato je vaš dokaz, da se tudi mej katoličani odigravajo taki tragični prizori, eden tistih dokazov, o katerem vsak misleč človek lahko reče: Retorqueo argumentum, to je dokaz, ki se da nasprotniku, da se jo lažje po zobeh dobi.

Tako je Mr. K. T. B.! Pa še nekaj! Jaz vam dam dob rohoten Apelov nasvet: "Šuštar" ostani pri svojih kopitih. Kaj silite na polje, na katerem ste "šuštar". Ostanite raje tam, kjer s prazno glavo a tem bolj širokimi ustmi, lahko farbete svoje nezavedne backe, da bodo rdeči kot velikonočni pirhi. Če se vtaknete v vprašanja, ki so vam tuja, kakor Marsovi prebivalci, se le blamirate. Ako boste pa še poskusili prestopiti svoje rdeče markirane meje, pa bodite pripravljeni, da vas bom še spodrepil, tako, da boste krevljali v svoj rdeči tabor nazaj.

Dr. H. B.

Pri delu za katoliški tisk...

V mali brošurici, katero je izdala neka tvrdka s cerkvenimi stvarmi v Chicago, citamo tudi krasen članek, kako naj bi se pospeševal katoliški tisk v cerkvi. Tam se pripoveduje o nekem Rev. Father Donnelly iz Brooklyna, ki je imel navado, da je vsako nedeljo opozoril svoje farane na kake članke iz katoliškega lista Brooklyna "The Tablet." Tam citamo "Moj prvi klic bi bil vsem našim katoliškim župnikom in kapelanom, kajti duhovniki so naši voditelji in svetovalci. In tako je prav, da so. Ko bi vsak katoliški duhovnik storil to, kar je storil Rev. Evgen J. Donnelly, župnik cerkve sv. Atanaza v Brooklynu, in kar še dela, bi vsi katoliški mesečniki in tedniki dobili dovolj podpore od katolikov.

"Pred nekaj leti, predno so Združene Države šle v vojsko, je Father Donnelly večkrat prijel New Yorške, javne dnevnike na prižnici, ko je v nedeljo za nedeljo opozarjal vernike na razne laži in zavita poročila, katera so prinašali o katoliških stvareh. Učil je svoje farane, kako se mora s previdnostjo in razumom čitati razne posvetne časnike.

Pa Father Donnelly je naredil še več. On ni samo priporočal svojim župljanom, naj se naroče na ta ali oni časopis, temveč je teden za tednom opozarjal vsako nedeljo na prižnici farane na razne članke v "Brooklyn Tablet" in jim razložil, zakaj naj bero to ali ono. Opozoril jih je na kak dober uvodni članek, ali na kak dopis in jim povedal, zakaj naj si to ali oni iz njega dobro zapomnijo.

"Nikdar v svojem življenju še nisem videl, da bi kak katoliški duhovnik svojim faranom prednesel vprašanje katoliška tiska tako krepko in s toliko močjo, kakor Father Donnelly."

Na straži.

Glas Svobode sedaj izdajajo: Lastnica in izdajateljica Mrs. Marija Konda, urednik Frank Magajna, poslovodja Zvonko Novak. — To zato povemo, da vemo, kdo so voditelji sovražnih čet, ki bodo sedaj v prihodnje med Slovenci butali s svojimi glavami ob skalo sv. Petra, metali gnoj na njene naprave, prelivali tinto, da bi v nji utopili vse milijone katolikov in pa kdo so, ki bodo drug za drugim popadali v "elemente" kot žalostni in pomilovalni dokazi, da je cerkev nepremagljiva.

MRS. MARIJA KONDA ODGOVARJA.

Mi smo vprašali udovo po pokojnem Martinu Kondatu, sedaj lastnico lista Glasu Svobode, kakšno pot bo ubrala z listom. Apelirali smo na njeno žensko srce, naj pusti vero pri miru. Nič nimamo proti temu, ako list naprej izdaja. Le naj ga! Toda list izdajati zato, da bi uničevala vero med svojimi nesrečnimi rojaki, da bi tako bogokletno pisala, kakor je nje pokojni mož, prosili smo jo, tega nikar!

Na ta naš članek odgovarja Mrs. Marija Konda v članku, katerega pričujemo tukaj do-besedno. Ameriške Slovenke, prečitajte ga, da boste videle, kako globoko more pasti versko tudi katoliška žena, kakoršna je Marija Konda.

Članek so glasi: "Radovednemu uredniku "Edinosti" na znanje.

Ko je moj pokojni mož zavselej zatisnil oči ter zapustil petero nedonarastlih otrok, mene in list "Glas Svobode", je brzkone zavladalo veliko veselje in izraelu na dvaindvajseti cesti, kjer tiskajo klerikalni list "Edinost."

To sodim po pisanju v imenovanem listu, to sodim po tem, kar mi je znanega o ljudeh, ki imajo glavno besedo tamkaj. Po razburljivem in pijanem veselju pa pride dostikrat do neljubega razočaranja. Ljudje okolj omenjenega lista so uvideli, da sicer pokojnega Martina ni več med živimi, ali njegov list "Glas Svobode" pa da še izhaja. Po kilavi letargiji se jih je polastila silna radovednost. In tako se je zgodilo, da me je urednik tistega klerikalnega lista v svojem članku vprašal, v kaki smeri mislim izdajati list "Glas Svobode" sedaj in znanprej.

Vprašanje me je malce užalilo. Hkrati pa sem si mislila, da je treba na vsak način potolažiti radovednost ljudi na dvaindvajseti cesti okoli "božjega" hrama.

"Glas Svobode" vam je kakor trn v peti. To vem. Bojite se resnice. Radi bi hodili nemoteni in temi ter ribarili v kalnem. Radi bi brez vsakega ugovora lovili naše rojake v mreže svojega nestrpnega klerikalizma, radi hodili po poti, ki je temna kakor najtemnejša noč. Zato bi se neznansko oddahnili, če bi ne bilo več plamenice, s katero preganja list "Glas Svobode" tisto vašo temo med našimi rojaki širom Amerike. Silno bi bili veseli, če bi več ne izhajal Glas Svobode, ki je vedno in vselej neustrašeno bičal razna škodljiva početja odurnega klerikalizma. Še za maše bi dajali, če bi se vam izpolnila ta neodoljiva želja. Ali sedaj se več ne vdajate tisti marnji. Vaš bog vas ne mara. Noče vam ustreči. Obrnil vam je hrbet, in bič "Glas Svobode" še izhaja.

Bodočnost vas bo poučila, da sem krenila s svojim listom po poti, po kateri je hodil doslej, po poti, ki vodi do resnice in pravice.

Računate morda z ženskimi srcem. Gotovo. Saj ste vajeni tega. Saj je vaše najizdatnejše orožje ravno žensko srce. Ali v svojem apelu na moje srce ste se pošteno urezali. Moje prepričanje je in bo stanovito. Ne strahim se niti trnjeve poti, niti ne smrti, najmanj pa vašega prekletstva. Svobodno vam! Prekolnite me že vnaprej, pokličite na pomoč še vso armado vernih katoličanov in vragov, pa še papeža zraven! Jaz (Nadaljevanje na 3. str.)

Posluje na:
2201 WEST 22ND STREET
Chicago, Ill.

Neznani Bog.

(Priredil FR. BLANKO.)
(Nadaljevanje)

"Nikakor ne!" ugovarja Tel, ki jo je nekaj časa opazoval. "Poglejte, saj ni nikjer krvi in tudi ranjena ni. To mora biti ali omedlevica, ali pa krč. Poiščite, če morda najdete kje požirek vina. — Ta jo morda zbudi — in potem na sveži zrak njo!"

Tel da takoj povelje, naj pogase ognje, vzame nežno breme v svoje naročje in odkoraka pred Pavlom in pred drugimi iz hiše na prosto.

Na hišnem pragu se je Pavel spodtaknil ob človeka, ki je tam čepel. Obšel ga je čut, kakor da bi stopil na strupeno kačo. Ob enem pa tudi začuti, da ga je dotični lahko ranil na desnem stegnu. Udarci je bil najbrže namenjen nekoliko višje.

Ko bi trenil, se vrže na človeka in mu z nožem vred skoraj iztrga roko. Ostudni obraz se skremži vsled strašne bolečine, ki mu ohromi celo telo. Truden in brezmoči sloni Ligid ob steni.

"Porabite priložnost in končajte tega gada", prigovarja Tel mlademu vitezu.

"Ko bi bil morivec kakor ti, odbila bi ti sedaj zadnja ura, zver!" zagrmí Pavel nad sužnjem. Ta se pa odplazi z hučobnim in maščevanja-polnim pogledom na prosto.

Komaj so pa naši prijatelji prišli na vrt, jih je čakalo strahovito razočaranje. Njihova četa ni bila več edina, ki je oblegala hišo. Tam so stale na cesti regularne čete in jasno svetleče baklje so svetile daleč v noč. Ali je to druga zvižaja, novo nasilstvo cesarja, da ne bi izgubil svoje žrtve?

Pavel in Tel sta bila prepričana, da jima je prišla zadnja ura.

Poskusiti morava predreti njih vrste, da prineseva vašo sestro na varno", zašepeta Tel svojemu mlademu prijatelju.

Pavel koraka srčno naprej.

"Kdo je tu?" vpraša glas v njegovi bližini.

"Pošteni ljudje!" odvrne tribun.

"Zdi se mi, da vas poznam", nadaljuje isti glas. "Ali niste vi Pavel Emilij Lepid, vojni tribun?"

"Da, to sem jaz", odgovori Pavel začuden. "Kdo ste pa vi?"

"Prišel sem iskat vas — ali bolje, vašo sestro, mlado hčer Emiljanov, katero naj izročim vam."

"Vidite sami", pravi Pavel še vedno nezaupno, "da ne potrebujemo vaše pomoči —"

"Imam še drugo povelje. Ta prstan naj odám vam. Zdi se mi, da živiate na visokem mestu posebno milost."

Pri teh besedah pristopi govornik bližje in na svoje neizrekljivo začudenje spoznata Pavel in Tel, da ta ni nihče drugi, kakor general pretorijancev, mogočni Sejan.

"Hvala", odgovori Pavel in sprejme prstan, čeravno ni vedel, kaj početi z njim. "Dovolite, da spravim svojo sestro na varno."

"To je bila tudi moja želja", zagotavlja prefekt. "Vidite, nosilnico tamkaj. Prinesel sem jo za njo. Vam je na razpolago."

"Hvala lepa!" se zahvali Pavel in hiti za Telom, ki je že korakal proti nosilnici in previdno položil vanjo svoje dragoceno breme.

Pol ure pozneje je že ležala Agata v naročju presrečne matere. Čuta veselja in hvaležnosti, s katerim je objela Lea svojo zopet dobljeno hčer, nečemo poskušati opisati.

Popolnoma drugačen sestanek se je pa vršil na palatinskem holmu. Komaj se je vlegel prefekt po svojem nočnem pohodu k počinku, že je bil poklican k cesarju Tiberiju. Čez nekoliko minut je stal Sejan pred njim.

"Pred svetom ne vem o tej zadevi nič", pravi cesar z grozečim nasmehom, "ali tebe, tebe, ki vidiš za kulise vprašam: ali je res, da si šel ravnokar na čelo svojih čet osvoboditi mlado Grkinjo iz hiše Gneja Pizona?"

"Tako je, cesar!"

"In zakaj te ne vržem, kakor nezvestega psa proč? Ali ni v mamer-tinski ječi nobenega prostora več za izdajalske, samooblastne služabnike?" kriči Tiberij besen.

"Delal sem na izrecno povelje imperatorja Avgusta. Poslal mi je povelje s svojim pečatnikom."

Kakor smrtno zadet zgrudil se je cesar stokajoč in javkajoč na svoje ležišče. Ni še imperator, ne samovladar! Še mora ubogati bolehnega despota, ki je bil nad njim in je imel isto železno voljo, kakor on. Še ga mora negovati in se ravnati po njegovi volji.

Sejan sam je strmel nad magičnim vspehom svojih besedi in se ni mogel ubraniti skodoželjnega nasmeha. mi je povelje s svojim pečatnikom."

LISTNICA.

Iz Alexander, Pa., nam je poslal nek rojak, ki je rdečega prepričanja, pismo brez podpisa, v katerem omenja razne duhovske škandale, da so uzrok odpada od vere. Omenja slučaj duhovnika Jerama, Schmida, nekoga dekana v starem kraju. Temu rojaku odgovarjamo samo to-le: Ali katoliki verujemo v duhovnike? Je duhovnik vera? Je vera zato kaj slabša, ker je kak duhovnik naredil kako napako? Postane duhovnik ko sprejme mašniško posvečenje, angelj? ki ne more več grešiti? Če bi tudi vsi duhovniki danes odpadli, ali naredili ne vem kako strašne hudobije, bi vera s tem prav nič ne izgubila, temveč samo še veliko pridobila, ker bi bil to samo dokaz, da ima popolnoma prav, ko kliče vsem ljudem, tudi duhovniku: Boj je življenje! Premaguj strasti! Gorje ti, ako služiš strastem! Rabi pripomočke, katere ti vera ponuja, to so: spo-ved, sv. obhajilo, molitev, treznost! Pa še to-le: Prijatelj, ako je res, da so bili in so še duhovniki taki, kakor trdijo nasprotniki, ako so bili pa peži res taki ničvredneži, kakoršne slika nasprotno časopisje, ali ni čudno, kako je mogla sveta katoliška cerkev obstati skozi 2000 let do danes? Bila so mogočna cesarstva in kraljestva, ki so imela velikanske vojske, pa ko so prišli slabi kralji, slabe vlade, ko je uradništvo postalo pokvarjeno, ko je med vojaštvo zašla korupcija, kaj se je zgodilo? Razpadla so na kosce. Katoliška cerkev nima vojaštva, nima bogastva, ne plačuje nikomur za to, ker je ka-

SLOV. KAT.

PEVSKO

DRUŠTVO

"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 6211 Glass ave. — Tajnik: Ig. Zupancič, 955 Addison Rd. — Blagajnik: Frank Matjašič, 6526 Schaifer ave. — Kolektor Ant. Smolič, 6411 Varian ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer.

Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

DR. JAMES

W. MALLY.

SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure:

od 9:00 do 12:00 in 1:00 do 5:00;

zvečer od 6:00 do 8:00.

V nedeljo od 10:00 do 12:00.

Phones:

Randolf 3711 — Office.

Princ. 1274 L — Office.

Randolf 1807 W — Res.

6127 St. Clair ave., Cleveland, O.

tolik, pa vendar danes, po 2000 letih, trdneje stoji, kakor kedaj preje. Dajte, prijatelj, premislite to! Ali Vam ne bo pamet rekla: Dobro, vzemimo, da so bili duhovniki res taki, da jih je res toliko, recimo, kakor pravijo, vsi slabih. Pa cerkev vendar zmaga? To je dokaz, da je božja, da ni človeško delo, ker drugače bi

se morala že sesuti v kosce. Ali ne? — Urednik.

Katoliški možje in žene boste na stara leta morali od kakih rdečkarjev beračiti podpore, ako ne boste s časopisjem obranili te svoje centke, katere ste znesli s tolikimi žulji skupaj. Glejte, saj se to že nekaterim godi!

Katoliški časnik se za te bori. Katoliki, zavedite se! Podpirajte svoje časopisje, da bo močno!

SLOVenci NA EVELETHU IN OKOLICI POZOR!

ZA NAJBOLJŠO KVALITETO DOBRIH OBLEK ZA MOŠKE IN MLADENIČE OBIŠČITE MOJO NOVO KROJAČNICO.

Priporočam se č. gg. duhovnikom za naročitev mašnih talarjev, povrhnjih sukenj in solonskih oblek, kakor tudi vsem Slovencem in Hrvatoma na Eveleth in okolici. Po naročila pridem sam na dom, ako se želi.

Na vseh oblekah znižane cene. Čistim, likam, predelujem in popravilam obleke

JOHN KUHLEJ

422 Pierce St. zraven slovenske cerkve Eveleth, Minn.

POZOR IGRALCI HARMONIK

Izdelujem slovenske, nemške in kromatične harmonike, enako kakor si kdo želi. Popravilam vsakovrstne harmonike, delo garantiram, cene so zmerne. Pišite po naš cenik. Se priporočam rojakom širom Amerike za naročila. S spoštovanjem

ANTON MERVAR,
6921 St. Clair Av., Cleveland, O.

GOSPODINJA

PREMIŠLJUJE TRIKRAT NA DAN.

Premišljuje: kaj bo pripravila za zajutrek, za kosilo in večerjo. Najbolj jo pa teži to, kje si bo kupila potrebne stvari za jedila. Odgovor na to je ta: V vaši sredini je "Slovenska mesnica!"

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1912 West 22nd Street Chicago, Ill.

Phone: Canal 6319.

Pri njemu se dobi vedno najboljše vsak dan sveže meso, suho po domačem načinu prekajeno meso in prave domače "Kranjske klobase", doma narejene po slov. receptu. Gospodinje zapomnite si to!

Ako hočete imeti dobro obuvalo tedaj pojdite v prodajalno Mr. Suhadolnik in ga boste dobili.

Frank Suhadolnik.

NAJVEČJA SLOVENSKA TRGOVINA S ČREVLJI

6107 St. Clair avenue, Cleveland, Ohio.

Mr. Suhadolnik je tudi zastopnik stov "Edinost", "Ave Maria" in "Glasnika Presv. Srca Jezusovega." On ima tudi vedno v zalogi naše vsakovrstne molitvenike in druge knjige. Pri njemu si lahko tudi kupite letošnji "Koledar Ave Maria", ki je letos eden izmed najbolj zanimivih slovenskih koledarjev v Ameriki. Za vse ki je v zvezi z našimi listi se obrnite na njega in on vas bo vsestransko postregel.

THE MINERS NATIONAL BANK
EVELETH, MINNESOTA.

CAPITAL AND SURPLUS \$63,000.00.

TO JE BANKA, kjer lahko opravite vse v svojem lastnem jeziku. Imamo zaposljene uradnike, ki govore vaš jezik.

AKO ŽELITE hraniti denar, pridite k nam, da Vam pomagamo. Mi pošljamo tudi denar na vse dele sveta, po najnižjem dnevnem kurzu.

AKO ŽELITE potovati v staro domovino pridite k nam po pojasnila. Pri nas dobite vsa pojasnila, ki se ga rabi glede potovanja. Mi vam prodamo tudi vozni listek za vsako parobrodsko črto skozi katerokoli želite potovati.

KADAR ŽELITE zavarovati svoja posestva, hiše ali karkoli že, pridite k nam da Vam zavarujemo proti ognju, poškodbi, ali uničenju. Mi zastopamo nazanesljivejši in najsigurnejši zavarovalniški družbe.

NAŠA BANKA naj bo vaša družinska banka, kamor povabite tudi svoje prijatelje. Mi smo vedno hvaležni in veseli, kadar vidimo vas.

Bančni uradniki:

Jas. A. Robb, President. J. C. McGilvery, Vice-Pres.
R. M. Heskett, Vice-President. L. E. Johnson, Cashier.
F. S. Malley, Assigt. Cashier. A. Nelson, Assigt. Cashier.

Pripravite se za neodvisnost!

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priložnosti in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Konservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob ponedelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.